

Motion till riksdagen 2005/06:Kr33

**av Lennart Kollmats m.fl. (fp)
med anledning av prop. 2005/06:112**

Viktigare än någonsin! Radio och TV i allmänhetens tjänst 2007–2012

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flytta fokus från organisation till public service-funktion.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att direkt sponsring över huvud taget inte skall förekomma i public service.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att iaktta stor restriktivitet och skapa klara regler för indirekt sponsring t.ex. genom åtaganden som följer av köp av visningsrätter eller inom ramen för EBU.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på decentraliserad produktion av public service.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillgänglighet för funktionshindrade.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om programverksamhet för språkliga och etniska minoriteter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om public service-bolagens sidoverksamheter.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny modell för finansiering av public service-produktion.

Public service

Folkpartiet slår vakt om en stark public service i radio och tv. Det centrala i uppdraget för public service är att värna program av hög kvalitet som har ett stort samhällsligt värde men som i det korta perspektivet inte nödvändigtvis har en naturlig kommersiell avsättning på marknaden. Det gäller exempelvis kvalificerade kommenterande program, nyheter, program på minoritetsspråk,

Fel! Okänt namn på

svenska pjäser och filmer, barnprogram av hög standard och utbildningsprogram.

Regeringens public service-politik är omodern, ej i takt med tiden. Regeringen talar i propositionen oftare om organisationerna Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion än om public service. Det viktiga är emellertid enligt Folkpartiets mening public service-funktionen, och det är den som vi vill slå vakt om. Just nu är verksamheten organiserad i tre bolag för att fullgöra public service-funktionen **plus att TV 4 har visst uppdrag**, men det är knappast troligt att denna organisation kommer att vara den mest ändamålsenliga för all framtid. Därför behöver fokus flyttas från *organisationen* till *funktionen* public service. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Sponsring

Regeringen föreslår att huvudregeln även i fortsättningen ska vara ett förbud mot sponsring. Samtidigt kan man konstatera att sponsringen faktiskt ökat. Det gäller både direkt och indirekt sponsring. När det gäller direkt sponsring understryker regeringen vikten av restriktivitet i fråga om omfattningen.

Folkpartiet anser att direkt sponsring över huvud taget inte ska förekomma i public service. Det som skiljer public service från kommersiella radio- och tv-kanaler bör vara att public service-**program** inte ska kunna påverkas av kommersiella intressen. Lyssnare och tittare måste kunna lita på att public service är fri och oberoende och behåller sin integritet. Därför anser vi att direkt sponsring som **innebär** reklam för något inte ska förekomma i public service. **Direkt sponsring påverkar givetvis också reklammarknaden och med den ställning SVT har som organisation, ska SVT inte konkurrera om reklam-pengar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.**

Även indirekt sponsring måste undvikas. Men där kan det finnas situationer där även public service måste acceptera sådan. Det gäller t.ex. köp av visningsrätter till färdigproducerade program som fått bidrag från utomstående eller förköp av sådana visningsrätter eller sändning av program som framställts i ett annat land inom ramen för ett åtagande gentemot EBU.

Folkpartiet anser att stor restriktivitet bör iakttas vid visning av program med indirekt sponsring. Det bör upprättas tydliga och klara regler för när indirekt sponsring kan accepteras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Decentraliserad produktion

Folkpartiet anser att det är mycket viktigt med en decentraliserad produktion. Public service ska spegla nyheter, samhällsutveckling och kultur i hela landet. Men decentraliseringen måste också vara verklig i den meningen att medarbe-

tare och medverkande i de program som produceras regionalt också i huvudsak hämtas från den aktuella regionen och inte från Stockholm. Annars blir den procentsats – minst 55 % – som regeringen har som mål för sändningar som produceras utanför Stockholm, meningslös.

De lokala radiostationerna har stor betydelse och också lyssnarfrekvens hos befolkningen och det är också av mycket stor vikt att de tillförsäkras tillräckliga medel för att fortsätta och även kunna stärka sin ställning.

Tillgänglighet för personer med funktionshinder

Folkpartiet anser att de mål som regeringen ställer upp för tillgängligheten för programföretagens utbud för personer med funktionshinder är alldeles för låga. Sedan 2004 är kravet att 50 % av förstagångssändningarna med svenskt ursprung ska vara textade. Vid tillståndsperiodens slut ska den andelen enligt regeringens förslag vara minst 65 %. Folkpartiet anser att ambitionsnivån måste och kan sättas mycket högre. I princip bör alla program av förstagångssändningarna med svenskt ursprung vara textade vid tillståndsperiodens slut i SVT 1 och SVT 2. Med ny teknik bör det vara möjligt att lösa. Folkpartiet anser alltså att minst 75 % av förstagångssändningarna av program med svenskt ursprung ska vara textade år 2010, och resterande program enligt ovan ska vara textade vid tillståndsperiodens slut år 2012.

För kunskapskanalen bör det också vara en självklarhet att programmen är textade, inte minst mot bakgrund av att de oftast inte är direktsända.

När det gäller SVT 24 kan det inträffa att man måste acceptera att enbart repriserna textas.

Det är alltså Folkpartiets uppfattning att det är viktigare med tillgänglighet för funktionshindrade än med utökning av sändningstid i befintliga eller med nya kanaler.

Även ambitionen för Sveriges Televisions sändningar på teckenspråk för döva är enligt Folkpartiets mening alldeles för låg. Regeringen föreslår minst samma omfattning som under innevarande tillståndsperiod. Det framgår dock inte av propositionen hur omfattande denna programverksamhet är. Folkpartiet anser att även denna ambitionsnivå måste höjas avsevärt, utan att det går att precisera i siffror hur mycket.

Det är en jämlikhets- och rättvisefråga att utbudet från public service är tillgängligt så långt som möjligt för hela den svenska befolkningen – även för personer med funktionshinder. Vi vill framhålla BBC som ett föredöme.

Ett ofta återkommande klagomål till tittarombudsmannen är problem med bakgrundsljud. Många hörselskadade får stora svårigheter att ta till sig vad som sägs om talet mixas med olika former av bakgrundsljud. Det är av utomordentligt stor vikt att programföretagen ständigt beaktar detta problem och det gäller givetvis både radio- och tv-sändningar. Med en väl fungerande textning kan problemet minskas i tv, medan motsvarande möjlighet inte finns för radion och detta måste tas hänsyn till vid sändningarna, även t.ex. för

Fel! Okänt namn på

sportsändningar, som idag i stort sett alltid har ett mycket påtagligt och starkt bakgrundsljud. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Programverksamhet för språkliga och etniska minoriteter

Regeringens ambitionsnivå även för programverksamheten för språkliga och etniska minoriteter är enligt Folkpartiets uppfattning alltför låg. I propositionen sägs endast att ”språkliga och etniska minoriteters intressen ska beaktas i utbudet från radio och TV i allmänhetens tjänst”. Tillgängligheten skall fortsätta att förbättras.

Folkpartiet anser att kulturpolitiken och public service-politiken för de nationella minoritetsgrupperna och invandrarna behöver utvecklas. Invandrare och minoriteter behöver få ett större utrymme i public service och ska ges ett ökat stöd för att kunna värna sina språkliga och kulturella identiteter. Folkpartiet anser därför att regeringen bör förtydliga uppdraget till public service när det gäller programverksamheten för språkliga och etniska minoriteter. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Digitaliseringen av marknätssändningar

Folkpartiet har varit motståndare till den snabba övergången till digitala sändningar. Det har vållat många problem och höga kostnader särskilt för människorna i de områden som först tvingats övergå till digitala sändningar därför att marknätet släckts ner. Även om digitaliseringen inte är ett förslag för beslut i denna proposition, vill Folkpartiet ändå påtala de stora problem som övergången medfört för åtskilliga människor. Det framgår också av regeringens proposition att ”sändningarna ska sändas ut på sådant sätt att publiken inte påförs andra avgifter än TV-avgiften.” Detta kan till sin bokstav vara sant, men är i praktiken falskt genom de kostnader som åsamkas genom nödvändiga inköp av en eller flera boxar.

Medieavgift

Folkpartiet är också helt avvisande till tankegångarna om medieavgift som utredningen förde fram. Regeringen avser inte förverkliga det nu, men är heller inte helt avvisande.

Public service bolagens så kallade sidoverksamhet

Folkpartiet anser att public service-bolagen, så länge de finns i sin nuvarande form, ska koncentrera sig på sin kärnverksamhet, dvs. producera och sända radio- och tv-program av hög kvalitet. De ska inte ge sig in på andra marknader i syfte att exempelvis ytterligare värna sina egna varumärken. Utbildningsradions förlagsverksamhet är ett exempel på en sådan verksamhet som kan ifrågasättas. Om public service-företagen expanderar sin verksamhet till andra fält, skadar det kärnverksamheten. Det egentliga public service-uppdraget hamnar i skymundan, och den medborgerliga legitimiteten för public service riskerar att urholkas.

Folkpartiet efterlyser tydligare riktlinjer från regeringen i denna fråga. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Finansiering

Sverige behöver en ny, modern finansiering av public service som långsiktigt säkrar dess oberoende och kvalitet. Folkpartiet anser att flera fristående fonder ska skapas för att stödja public service-program inom radio och tv. Fonderna kan ges skilda profiler i syfte att öka mångfalden i utbudet. I fondernas ansvar är den regionala etableringen av särskild vikt. Hur samhällsfrågor bevakas påverkas av var de publicistiska besluten fattas. Fonderna ska kunna bidra till en ökad regional spridning av samhällsbevakningen.

Public service-fonderna ska erhålla sina resurser från två källor. För det första ska ett grundkapital för fonderna byggas upp. Hur detta ska gå till kan man överväga. En möjlig väg som Folkpartiet ibland hänvisat till, vore att anvisa medel från försäljningar av statliga bolag. Andra vägar kan också komma i fråga.

För det andra behöver fonderna årliga tillskott. Det bör komma från auktionering av radiofrekvenser, koncessionsavgifter för tv-sändningar och intäkter från nätavgifter.

De produktionsresurser som staten äger genom Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB bör enligt Folkpartiets mening kunna tas över av personalen eller säljas som publika bolag på börser. De tillgångar som dessa bolag har bör komma den framtida public service-verksamheten till nytta. Deras arkiv kan exempelvis föras över till Arkivet för ljud och bild.

När detta finansieringssystem för public service genomförts, kan de nuvarande tv-avgifterna avskaffas. De utgör en finansieringsmodell som enligt Folkpartiets mening har spelat ut sin roll. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 april 2006

Lennart Kollmats (fp)

Tobias Krantz (fp)

Helena Bargholtz (fp)

Liselott Hagberg (fp)

Cecilia Wikström (fp)

Hans Backman (fp)

Louise Edlind-Friberg (fp)